

FÖLDÜNK EGYSÉGE A PÜNKÖSD TÜZÉBEN . . .

Saint-Maurice: — Bölcselők és szaktudósok kétszáz esztendeje hirdetik azt a gyakorlati tapasztalatukat és elméleti megállapításukat, hogy az ember bizonyos fokon birtokába jutott az anyagi eszközök, a technikai kultúra teljességének. Most az a kérdés, mit kezdünk vele! Jó, kiaknázzuk, kihasználjuk; megsütjük tüzén a mi apró földi érdekeink pecsenyéjét. De ezen túl, az a kérdés; fel tudjuk-e szabadítani a világot Isten dicsőségére! Előttünk megvilágosodott valami. A földkerekség vég-eredményben egy nagyszerű katolikus birtok; de ha nem tekintjük másnak, mint a magunk személyes érdekerületének, túlméreteztük magunkat. Valami mást kell vele kezdenünk. Mert ezért a másért, ezért a többletéért adták a kezünkbe. Ezért történhetik, hogy a föld domborulatán olyan könnyedén sétáltathatjuk a körzönket: körzönk csúcspontja a repülőgép. Nem mondhatjuk, hogy nincs távlatunk. Sőt most már úgy tekinthetünk a földre vissza, mintha nem is odavalósiak volnánk. És ha egyszer istendicséretre és hálaára van teremtvé a világ, akkor ennek a dicsőítő, hálaadó zsoltárnak a szétszórt szavait hamarosan egybegyűjthetjük, egymás után mindent. Hej, Istenem, micsoda gyönyörű sors vár a jövő emberére, akinek már nem lesz nehéz magában összeegyeztetni hármat: a Hitet, az Uralmat és azt a rettenthetetlen Örömet, amely nemsokára hegyeket mozdít, de máris fölibük emel bennünket.

Grégoire. — Nemrég kijegyeztem magamnak egy idézetet: ez a találó textus épen ide szól.

Saint-Maurice. — Halljuk csak!

Grégoire. — Szent Pálnak a Rómaiakhoz írt leveléből való és a Pünkösd utáni IV. vasárnapon olvastatja az Egyház: »A sóvárgással el-telt természet Isten fiainak megnyilvánulását várja. Hiszen a természet is hiábavalóságnak van alávetve, nem önként, hanem a miatt, aki alávetette. De megmarad az a reménye, hogy a múlandóság szolgálai állapotából fölszabadul Isten fiainak dicsőséges szabadságára. Tudjuk ugyanis, hogy az egész természet együtt sóhajtozik és vajúdik mindaddig.«

Saint-Maurice. — Olyan ragyogó írás, hogy ha a szellemi világosság energiái viharrá változhatnának, ez a szellem magasba röpíthetne egy repülőgépet!

Grégoire. — Értsük meg, mikor Szent Pál természetet mond, be-leért minden teremtményt, *omnis creatura*, mindent, ami teremtvé van és nemcsak minket, embereket. Méltán egészíti ki a következő mondatában: »Nemcsak a természet, hanem mi is, akik magunkban hordjuk a Lélek zsengeit.«

Saint-Maurice. — Igen, a teremtés világméretekben hatalmas művön dolgozik, kozmikus arányban készül a tanúbizonyság műve, egy óriási *confessio* létrehozásán vajúdik a természet: megvallani a Teremtőt. S ebben a szülésben az embernek a bába szerepe jut. Inge-

miscit, fel-felnyög kínjában a világ; de kínlódása nem a vég halál-
tusája, hanem a szülés kínja. Vajúdás ez, nem agónia. Sőt inkább vára-
kozástól sűrű a levegő. Az egész természet egy alulról fölfelé figyelő
tekintet, a zsoldár szava szerint: »Tekintetem a hegyeken, honnan segít-
ség jó nekem.« A másik zsoldár is erről beszél: »Mint a szolgáló szeme
gazdája kezén.« Ki volna más hivatva, ha nem mi, hogy az ősi rontás
rabságából kiemeljük a természetet és elsegítsük abba a boldog, szabad
világba, ahol az Isten fiai laknak. Dicsőség, szabadság! Olyan vagy, mint
a tiszta tükör, mint az Ige, aki híven tükrözi azt, amit lát. Nem vitás, a
mi segítő kezünknek kell kiemelnie ezt a világot az idő vakságából és
elvinnie az örök idea világosságára; az időbe süllyedt, az anyagi okság
közé hullott világot fel kell szabadítanunk a megdicsőült állapot sza-
badságára. Rajtunk áll, hogy a teremtett világ végül is eljusson Terem-
tőjéhez.

Grégoire. — Szabadság! Ha ezt a szót hallom, a középkorból a
rendi közösségek szabadsága jut eszembe. Mert szabadság nincsen biz-
tosíték, alkotmány nélkül. A mi esetünkben ez úgy fest, mintha a te-
remtményeknek kihirdetnéd: ti is helyet kaptok az alkotmányban, az
Isten fiainak hierarchijában.

Saint-Maurice. — De hát lássuk, kicsoda az Isten Fia! Nem
más, mint az Ige. Aki részt vett a teremtésben, ma is osztozik a gondvi-
selésben, a Lélek pedig az isteni munka sugalmazója. A bűnbeesés el-
rontotta a világot, rabságba döntötte. Mít jelent a teremtett világnak ez
a szolgálai állapota? Nem egyebet, mint hogy a világ őszanyagkészlete,
mindennek ez a sokfajta, merev, idegenkedő, külszínes materiája értéké-
ben megcsökken, lefokozódott. És ezzel szemben mit jelent a szabadság
istenfiúi értelemben? A dicsőség állapotának a szabadsága? Nem egye-
bet, mint azt a helyes, jó értelmet, amelyben minden visszakapja régi
rangját és teljes névértékét. A szabadság fogalma ugyanis nem annyit
tesz, hogy válogatás nélkül több mindenfélét csak úgy szabadnak neve-
zünk, hanem azt jelenti, hogy valósuljon meg az, amit a név mond és
ez határozza meg az összes többi helyét.

Grégoire. — Hát ezért jelent meg köztünk az Isten Fia! Ezért
jött az Ige. Így történt meg az összes teremtmények megváltása a szó
által; minden teremtményben a lényegét kifejező szónak a felszabadítá-
sa, mint ahogy a mondatban az igei állítmány megváltja a főnevet, az
alanyt. Ezért nem adhatot utoljára más parancsot a testté lett Ige ta-
nítványainak a Mennybemenetel napján, mint hogy menjenek és pré-
dikálják a Jó Hírt minden teremtménynek, nemcsak az embereknek,
hanem minden teremtménynek, menjenek el hozzájuk, nevezzék meg
előttük Istent; őket pedig tanítsák meg arra, hogy mi a mondanivaló-
juk, jelentésük.

Saint-Maurice. — Szavaidat mélyen átérzem, minden porcikám
tele van velük és mintha egész jelen és múlt életemet átfűtené ez az
élmény. Itt nem elég futni, itt repülni kell! Bontsuk ki a szárnya-
inkat, segítsünk meg minden teremtményt, vigyük meg nekik azt, ami-

nek hijján nem lehet tökéletes a bizonyágtételünk, nem lehet teljes az a katolikus konfesszió, amelynek megszülésében nyög, vajúdik a természet; vigyük meg neki az ő nagy hiányát, a világmindenség távlatát, az Univerzumot, a versio ad unumot, ad unicumot, amikor egyre vesszük az irányt, vagyis megtaláljuk, elvisszük mindenegyest a teremtés nagy együttesét az egyedüli Isten konfessziójában. Igen, értem, mit akarsz mondani ezzel az Evangéliummal: nekünk szól, mi vagyunk megbízva, hogy elvigyük minden teremtményhez. Vegyük azt a példát, hogy belépünk egy erdőbe. Olyan ez, mintha egy lélekbe hatolnánk be. Nézd, mennyi élősdí száraz ág, elfekvő rétegben mennyi penészes avar, össze-vissza mennyi hulladék! És nézd, mindenfelé vadrózsa, repkény, indák füzére, bujkáló gomba, csalán, cserje: az egész tenyészet ott kavarog tarkán valami egybefonódó, fojtogató, kimerülő, elmérgeződő körforgásban! Buján tenyészik a rontott, elbukott, korcs alakok világa. Ahhoz, hogy megtörjék a rontást és sikerüljenek, ahhoz bizony valamiféle kegyelemre van szükségük. Hátha még a rovarok munkájára gondolsz?

Grégoire. — Ime, látjuk Ádám munkáját a földi Paradicsomban s ezt a munkát szakavatott, mesteri kézzel nekünk kell folytatnunk, mert hiszen elképzelhetetlen volna olyan földi Paradicsom, amelyből a teremtésnek valamelyik parcellája ki volna zárva. Igen, segítségére kell sietnünk a teremtésnek, hisz nyög és nyöszörög utánunk. Először persze az emberiségnek kell elvinnünk a segítséget, de meg kell segítenünk az erdőt is, a vadrózsát is: hogy könyörög, hadd lehessen igazi, nemes rózsza; meg kell hallanunk a nagy folyó zúgó, segélykérő szavát, ne engedjük medréből kicsapni. Siessünk segítségére a madárnak, a vadállatoknak, és minden élőlénynek, amely a helyét keresi. Nekünk Isten és a föld között a helyünk, meg kell segítenünk egymást, meg kell nyitnunk az összekötő ereket, csatornákat, utakat, melyeken az Irgalom találkozik az Igazsággal, meg kell minden létezőt segíteni, hogy összekapcsolódjanak nemcsak a hitben és az elbukás emlékében, hanem egyek legyenek a Pünkösöd és a Husvét birtoklásában is. Mindenüvé meg kell vinnünk a rendet, a mértéket, a termékenységet és a törvényt. Szükséges, hogy a természet a szive mélyéig megértse azt a rendet, amelyet mi Teremtője nevében elvisszünk hozzá. Szükséges, hogy a Megváltó Ige megértesse mindenkivel, hogy a Teremtő Ige keltette életre és semminek sem szabad idegenkednie attól, hogy dicsősége feltárul. Mielőtt a nagymise megkezdődik, meg kell nyílnia minden padsornak és a papnak az Egyház egyik sarkától a másikig szabadon végig kell járnia, hogy mindent megkereszteljen, mialatt az Isten gyermekei rázendítenek a Vidi aquamra és az Aspergesre.

Saint-Maurice. — Igazán reméled, hogy a saját szemeddel meglátod a köztünk megjelenő Igazságot és megéred azt az időt, amidőn az Egyház egybeesik a földkerekséggel?

Grégoire. — Nem remélem. Mert ez nem a jövő, hanem a jelen. Már látni mindenfelől a kibontakozás vonalait. Elég, ha mi tudatosan és

örömmel elvégezzük azt, ami mindenütt tudat alatt, fájdalom közt készülődik.

Saint-Maurice. — Ne felejtsd el hozzátenni: rondán és izlés-telenül készülődik!

Grégoire. — Rondán, rondán!? A régi, ósdi világ felszámolása nem a finnyás széplelkek kívánsága szerint történik. És nem csoda, ha a régi és új vonalak összevisszaságában, a divatjamult és befejezetlen dolgok zürzavarában minden olyan ideiglenesnek, átmenetinek tűnik, és a szemünk nem talál megnyugtató látványt. Szívünk elvesztette régi támaszpontjait és sokat kell vergődnie, amíg rátalál az új méretekre.

Saint-Maurice. — Barátom, milyen furcsa, hogy oly kevés ember bírja el az öröm gondolatát! Még alig futott át rajtuk a boldogság jó érzése, finom érintése, máris szinte beleremegnek. Minden elmélet jó nekünk arra, hogy belekapaszkodjunk, pedig csak arra való, hogy megcsúfolja értelmünket. És nincs öröm — akármilyen durva érzéki öröm legyen is — melybe bele ne temetnénk a lelkünket; és a legjobbak fokoznak le bennünket a legmélyebbre. Mert hiszen a magában véve rossz-szat — a fizikai rosszról épúgy szó van, mint egyébről — szabad választással ragadjuk meg, sőt a perverz lelkesedés egy nemével, csak hogy hallgattassa el a lelkiismeret szelíd szavát.

Grégoire. — A rossz mint olyan, a hibás szemlélet, az érzéki gyönyörök manapság mintha fokról-fokra erejüket vesztették volna, s úgy érezzük, ezek az elhasznált, elnyűtt holmik már nem szolgálhatnak mentségünkre. Csak meg kell nézni közelebbről azt a szánalmas, mérgezett embertípust, amilyent a milliomosok mutatnak. Koldus mindahány! Vagy ha belenézünk a torkoskodás és a részegeskedés bűnstatisztikájába, a bealkonyodást konstatálhatjuk az egész vonalon. A vén Bacchus elvesztette szép színeit. És nem vagyok már arról meggyőződve, hogy mindez a szegény Venus kedvéért történt. Ma általánosabb betegségünk, hogy a penész esz meg bennünket, mintsem hogy agyvérzést kapunk.

Saint-Maurice. — Hát akkor mire várunk? Mért nem vetjük bele magunkat azonnal az örömbe? Mért nem szervezzük meg mindjárt az Isten dicsőségét? Mért nem ülünk le tüstént a lakomához? Mért nem fekszünk bele az aratás és kiaknázás munkájába? Miért engedjük el a füllünk mellett Krisztus szavát, mely nekük szól: még ma vele leszünk a Paradicsomban? Talán egyedül a latornak címezte volna ezt a szót, ott a kereszten?

Grégoire. — Sőt odafordul Zakeushoz, ehhez a kis üzletemberkéhez, aki fönt csücsül szikomorfája tetején — mintha ma felhőkarcolója negyvenhatodik emeletén tanyázna — és leszállítja őt, szólítja őt, hogy még ma vele kell lennie.

Saint-Maurice. — Add meg nekünk ma mindennapi kenyerünket, a mi természetfeletti kenyерünket.

Grégoire. — Sőt a szent Szűzet is arra kérjük, hogy most imádkozzék értünk, *hic et nunc*. Ez a »most« — mondotta nekem egy exorcista — az imádságban az egyetlen szó, amelyet az ördög a viláért sem mondana ki.

Saint-Maurice. — Hát ha az öröm ilyen hatalmas érzés, és nem tudunk nélküle élni, akkor mire várunk? Miért nem adjuk át magunkat neki? És nem csak úgy egyszer-egyszer, hanem állandóan éljünk benne, szívjuk, mint a levegőt, hisz ez a mi természetes elemünk. Nyargaljunk benne, mint a paripák a végtelen, határtalan legelőkön. Ez az a topos chloes, ez a régiek prairie-je — nem tudták, merre terül el — de úgy hitték, hogy túl a kék hegyeken, még az Óperenciás-tengeren is túl.

Grégoire. — De hát mi is lényegében az öröm?

Saint-Maurice. — Hogy mi az öröm, erre választ csak az Istentől kaphatunk.

Grégoire. — De hát mivel, hogyan tehetjük fel a kérdést Istennek?

Saint-Maurice. — Hogy az Istent megkérdezzük, ahhoz nekünk az egész Univerzumra szükségünk van.

Grégoire. — Ez válasz! Hatalmas meghívás hangjai szállnak a Mindenség négy sarka felé, mint a parabolában, ahol az Atya minket hív Fia menyegzőjére. Az asztal terítve vár és a rendet minden felől átjárja az Istennel való communio lelke.

Saint-Maurice. — Így hát a mai időkben napirendre került az Istennel való egyesülésünk kérdése.

Grégoire. — Minden embernek egységre kell jutnia a másikkal.

Saint-Maurice. — Ez a távlata ama soroknak, amelyeket felolvastál.

Grégoire. — Az ember egységre jut a Természettel.

Saint-Maurice. — Ugy, hogy megismeri és meghódítja.

Grégoire. — Igen, megismerjük, meghódítjuk és mint vetőmaggal bevetjük az egészet — igével.

Saint-Maurice. — Nézd az égen, minden irányban a mi keresztalakú gépmadarainkat, ezek a vetőgépek.

Grégoire. — A jó mag, az igaz szó a növekedést szolgálja; a rossz, hamis szó a halálnak segít.

Saint-Maurice. — Vannak utak, van törvény és van kultúra s így az ember egyesül a természettel.

Grégoire. — Ajánljuk föl az egész Természetet, szenteljük oda a földet.

Saint-Maurice. — Lépjen egységre a Természet önmagával, a felismerés állapotában.

Grégoire. — Egyesüljön önmagával és Teremtőjével.

Vass Péter fordítása